

Sygn. akt III Ca 892/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 września 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Lucyna Morys - Magiera

Sędzia SO Urszula Walenta

Sędzia SO Roman Troll (spr.)

Protokolant Iwona Reterska

po rozpoznaniu w dniu 21 września 2017 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Banku (...) Spółki Akcyjnej w K.

przeciwko C. K.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Rybniku

z dnia 12 stycznia 2017 r., sygn. akt I C 344/16

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a) **zasądza od pozwanego na rzecz powódki 37312,48 zł (trzydzieści siedem tysięcy trzysta dwanaście złotych i czterdzieści osiem groszy) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 5 lutego 2016r.;**

b) **oddala powództwo w pozostałej części,**

c) **zasądza od pozwanego na rzecz powódki 5839,05 zł (pięć tysięcy osiemset trzydzieści dziewięć złotych i pięć groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu,**

2. oddala apelację w pozostałej części,

3. zasądza od pozwanego na rzecz powódki 3666 zł (trzy tysiące sześćset sześćdziesiąt sześć złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

SSO Roman Troll SSO Lucyna Morys - Magiera SSO Urszula Walenta

Sygn. akt: III Ca 892/17

UZASADNIENIE

Powódka (...) Bank (...) Spółka Akcyjna w K. wniosła przeciwko pozwanemu C. K. do Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie

zapłatę 40371,99 zł, w tym 37312,48 zł z odsetkami ustawowymi od 5 lutego 2016 r., nadto zasądzenia kosztów procesu. W uzasadnieniu wskazała, że pozwany zawarł 7 sierpnia 2014r. umowę z powódką o pożyczkę pieniężną, nie wywiązał się z jej warunków, co spowodowało powstanie zadłużenia, które na 5 lutego 2016 r. (wystawienia wyciągu z ksiąg) wynosiło 40371,99 zł. Na kwotę żądania pozwu składają się: 37312,48 zł niespłaconego kapitału, 1646,70 zł niespłaconych odsetek umownych, 872,81 zł niespłaconych odsetek za zwłokę oraz 540 zł niespłaconych opłat i prowizji. Wezwanie do zapłaty pozostało bezskuteczne.

Sąd Rejonowy Lublin - Zachód w Lublinie przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Rybniku.

Wyrokiem zaocznym z 12 stycznia 2017 r. Sąd Rejonowy w Rybniku oddalił powództwo.

Orzeczenie to zapadło przy następujących ustaleniach faktycznych: pozwanego łączyła z powódką łączyła umowa pożyczki pieniężnej z 7 sierpnia 2014 r., mocą której powódka udzieliła mu – na warunkach określonych w umowie – pożyczki w łącznej wysokości 40000 zł i przelała tą kwotę na jego konto, przy czym całkowity koszt pożyczki wyniósł 72861,76 zł. Pożyczkobiorca zobowiązał się do spłaty zadłużenia w 96 miesięcznych ratach, wysokość każdej z 95 miesięcznych rat wynosiła 650,98 zł, natomiast wysokość ostatniej 96 miesięcznej raty wynosiła 650,66 zł. Ostatnia rata płatna miała być do 10 sierpnia 2022 r. Pożyczka była oprocentowana według zmiennej stopy procentowej, która na dzień zawarcia umowy wynosiła 12% w stosunku rocznym, oprocentowanie pożyczki nie mogło przekroczyć wysokości odsetek maksymalnych. Wysokość kosztów związanych z udzieleniem pożyczki pieniężnej wynikała z tabeli opłat i prowizji. Zasady udzielania oraz warunki spłaty pożyczek pieniężnych zostały zawarte w ogólnych warunkach udzielania i spłaty pożyczek pieniężnych sporządzonych przez powódkę; zgodnie z § 11 pkt 2 ogólnych warunków udzielania spłaty pożyczek pieniężnych w (...) Banku (...) S.A. – Bank ma prawo wypowiedzenia umowy w sytuacjach wskazanych w umowie. Pismem z 14 października 2015 r. powódka wypowiedziała umowę pożyczki, a 5 lutego 2016 r. wystawiła wyciąg z ksiąg banku informujący o płatnym i wymagalnym zadłużeniu pozwanego wynoszącym 40371,99 zł, wskazała, że na tą kwotę składa się niespłacony kapitał – 37312,48 zł, niespłacone odsetki umowne naliczone od dnia zawarcia umowy do dnia wymagalności umowy 21 listopada 2015 r. – 1646,70 zł, niespłacone odsetki za zwłokę naliczone od dnia niespłacenia przez kredytobiorcę należności w terminie ustalonym w umowie do 4 lutego 2016 r. – 872,81 zł oraz niespłacone opłaty i prowizje – 540 zł. Wyciąg z ksiąg banku został podpisany przez D. G., której powódka 3 marca 2014r. udzieliła jako pracownikowi banku do samodzielnego reprezentowania jej przed organami administracji publicznej w postępowaniach związanych z działalnością (...) Banku (...) S.A. w zakresie udostępniania danych osobowych stron umów zawartych z (...) Bankiem (...) S.A. i danych osobowych spadkobierców stron umów, w których (...) Bank (...) S.A. wykaże istnienie interesu prawnego, a także przed sądami powszechnymi oraz przed działającymi przy tych sądach komornikami w zakresie składania oświadczeń woli w imieniu (...) Banku (...) S.A. oraz wykonywania wszelkich czynności związanych z dochodzeniem przysługujących Bankowi wierzytelności.

Przy tak dokonanych ustaleniach faktycznych Sąd Rejonowy uznał, że powództwo nie zasługuje na uwzględnienie, gdyż powódka dochodząc wierzytelności z umowy bankowej powinna udowodnić istnienie wierzytelności, a na wykazanie wysokości dochodzonej wierzytelności złożyła wyciąg z ksiąg banku z 5 lutego 2016 r., który został podpisany przez D. G., przy czym powódka nie wykazała, aby osoba ta była umocowana do wystawiania wyciągów z ksiąg banku, a umocowanie takie nie wynikało ze złożonego przez powódkę pełnomocnictwa. W tej części Sąd Rejonowy przywołał regulację art. 95 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe i podkreślił, że wymogiem formalnym stawianym dokumentom bankowym jest podpisanie ich przez osobę upoważnioną do składania oświadczeń woli w zakresie praw i obowiązków majątkowych banku, zaś pełnomocnictwo rodzajowe winno dokładnie określać rodzaj czynności prawnej objętej umocowaniem oraz jej przedmiot. Natomiast ze złożonego pełnomocnictwa nie wynika, aby D. G. uprawniona była do podpisania wyciągu z ksiąg banku, który to dokument miał być dowodem istnienia i wysokości roszczenia dochodzonego względem pozwanego. Zakres pełnomocnictwa wynika z jego treści i nie można się go domyślać ani stosować przypuszczeń.

Ponadto Sąd Rejonowy przywoła regulację art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c., zaznaczając, że powódka nie wykazała zasadności żądania pozwu; co prawda 14 października 2015r. sporządziła wypowiedzenie umowy pożyczki i wezwanie pozwanego

do zapłaty 39.060,28 zł, jednak nie wiadomo, czy kwota ta odpowiada faktycznemu stanowi zadłużenia pozwanego. Nie przedłożono też dowodu doręczenia pisma pozwanemu w sposób umożliwiający zapoznanie się z oświadczeniem powódki zawartym w tym piśmie. Natomiast złożone przez powódkę tabele, które miały zobrazować sposób naliczenia odsetek i rozliczenia umowy nie zostały przez nikogo podpisane.

Apelację od tego wyroku złożyła powódka zaskarżając go w całości i zarzucając mu naruszenie: art. 233 § 1 k.p.c. poprzez zaniechanie wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów polegające na błędnym przyjęciu przez Sąd Rejonowy, że powódka nie wykazała istnienia i wysokości zadłużenia pozwanego, co skutkowało oddaleniem powództwa, pomimo przedłożenia przez nią spójnego, kompletnego i wiarygodnego materiału dowodowego, który w całości potwierdza zasadność powództwa; art. 230 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie w sprawie, skutkujące oddaleniem powództwa pomimo tego, że pozwany nie brał udziału w postępowaniu i nie wypowiedział się co do twierdzeń powódki oraz w żaden sposób nie zaprzeczył zasadności powództwa; art. 232 k.p.c. w związku z art. 6 k.c. poprzez stwierdzenie, że powódka nie przedłożyła do akt sprawy materiału dowodowego, który potwierdzałby istnienie i wysokość zadłużenia pozwanego, pomimo przedłożenia przez nią zarówno umowy, jej wypowiedzenia, wyciągu z ksiąg banku oraz wydruków z systemu elektronicznego powódki potwierdzających wysokość zadłużenia pozwanego, a tym samym zasadność powództwa.

Przy tak postawionych zarzutach wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości i zasądzenia od pozwanego na jej rzecz 40371,99 zł wraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 37312,48 zł od 21 listopada 2015 r. do dnia zapłaty, a także zasądzenia od pozwanego na jej rzecz kosztów postępowania za obie instancje. Ewentualnie złożyła wniosek o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu z pozostawieniem mu rozstrzygnięcia o kosztach postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Rejonowy są prawidłowe i jako takie Sąd Okręgowy uznaje je za własne. Wynika z nich, że powódka udzieliła pozwanemu pożyczki w łącznej wysokości 40000 zł, przelała mu taką kwotę na konto, a umowa pożyczki została zawarta na odległość 7 sierpnia 2014 r., zaś pismem z 14 października 2015 r. została wypowiedziana przez powódkę. W toku postępowania nie było kwestionowane, że roszczenie powódki jest wymagalne 21 listopada 2015 r. z uwagi na wypowiedzenie umowy.

Sąd Rejonowy doszedł jednak do wniosku, że powódka nie wykazała zasadności żądania pozwu i dlatego, na podstawie art. 6 k.c. w związku z art. 232 k.p.c., oddalił jej powództwo. W uzasadnieniu zaś w zasadzie dokonał oceny wyciągu z ksiąg bankowych powódki pozostawiając zupełnie poza swoim rozważaniami pozostałe, przedstawione przez powódkę dowody, a w szczególności ten, z którego wynika, że pożyczka została udzielona w wysokości 40000 zł i przekazana pozwanemu. Jest to o tyle dziwne, że Sąd Rejonowy, na podstawie tych dowodów, ustalił treść umowy łączącej strony, w tym także wysokość udzielonej pożyczki.

Z niewiadomych jednak przyczyn uznał, że powódka nie wykazała, że całe jej roszczenie jest zasadne roszczenie w stosunku do pozwanego.

Zgodnie z art. 187 § 1 pkt 2 k.p.c. pozew powinien zawierać przytoczenie okoliczności faktycznych uzasadniających żądanie. To oznacza, że uzasadnienie dla żądania pozwu powinno być w nim umieszczone, a nie można się go domyślać na skutek przedłożonych do akt wydruków, także tych dołączonych do pozwu, albowiem to pozew stanowi pismo inicjujące proces i wskazujące na podstawy faktyczne żądania. To twierdzenia w nim zawarte można weryfikować, a jeżeli ich brak to nie ma czego weryfikować. Art. 339 § 2 k.p.c. wskazuje, że w przypadku, gdy pozwany nie stawiał się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę, albo mimo stawienia się nie bierze udziału w sprawie przyjmuje się za prawdziwe twierdzenia powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa.

Art. 720 § k.c. wskazuje, że osoba, której udzielono pożyczki powinna ją zwrócić.

W sytuacji nieterminowego zwrotu zobowiązania należą się odsetki za opóźnienie (art. 481 § 1 k.c.).

Pozwany 18 października 2016 r. otrzymał odpis pozwu wraz załącznikami i z zawiadomieniem o terminie rozprawy / k. 38/, nie stawiał się jednak na rozprawę wyznaczoną na 12 stycznia 2017 r., nie złożył także odpowiedzi na pozew – nie zajął żadnego stanowiska w sprawie. Dlatego też doszło do wydania wyroku zaocznego, a w takim przypadku - zgodnie z art. 339 § 2 k.p.c. - przyjmuje się za prawdziwe twierdzenia powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa.

Apelująca nie zarzuca naruszenia tego przepisu, lecz wskazuje na to, że pozwany nie wypowiedział się o faktach co do twierdzeń strony powodowej, a jej zdaniem należy więc uznać te fakty za przyznane zgodnie z art. 230 k.p.c. Ponadto uważa ona, że przedłożyła dowody na istnienie i wysokość roszczenia.

W pozwie /k. 2-3 i 11-12/ powódka wskazała datę zawarcia umowy - 7 sierpnia 2014r. - podkreśliła, że pozwany nie wywiązał się z określonych w niej warunków co spowodowało powstanie wymagalnego zadłużenia na 5 lutego 2016 r. w wysokości 40371,99 zł. Wskazała następnie, że zostało to potwierdzone wyciągiem z ksiąg banku opisując ten wyciąg. Dodatkowo wskazała, że dochodzi zasądzenia odsetek od kapitału w wysokości 37312,48 zł od 5 lutego 2016 r., zaś roszczenie wymagalne jest 21 listopada 2015 r. Z tego wynika, że w pozwie nie wskazano w jakich datach i w jakiej wysokości kredyt był spłacany, natomiast wynika z niego, że doszło do spłaty części zobowiązania.

Brak wskazania w pozwie tych okoliczności dotyczących terminów do spłaty części zobowiązania uniemożliwia właściwe odniesienie się do należności odsetkowych oznaczonych tylko i wyłącznie co do wysokości (kwot). Dodatkowo w pozwie nie wskazano jakich to opłat i prowizji dotyczyły należność w łącznej wysokości 540 zł. To powoduje, że w tym zakresie roszczenia powódki nie mogą być uznane za prawidłowo wskazane i umożliwiające ich weryfikację na podstawie twierdzeń pozwu.

Jednocześnie, biorąc pod uwagę art. 339 § 2 k.p.c., należy wyraźnie podkreślić, że z uwagi na brak udziału pozwanego w rozprawie, należało przyjąć za prawdziwe twierdzenia powódki o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie. Trzeba bowiem zaznaczyć, że pozwany nie wypowiedział się co do twierdzeń powódki o faktach mających istotne znaczenie w sprawie, a brak jego udziału w rozprawie wskazuje na to, że można uznać te fakty za przyznane, a to z kolei powoduje, iż tych okoliczności nie trzeba udowadniać.

Z powyższych względów oddalenie w całości powództwa przez Sąd Rejonowy było bezzasadne, gdyż okoliczności faktyczne przytoczone w pozwie wyraźnie wskazują na to, że pozwany nie uregulował należności głównej w wysokości 37312,48 zł, a powódka dochodziła odsetek od tej kwoty od 5 lutego 2016 r. wskazując, że należność ta stała się wymagalna 21 listopada 2015 r. na skutek wcześniejszego wypowiedzenia umowy pismem z 14 października 2015 r. Te okoliczności nie zostały zaprzeczone. Nie budzą one wątpliwości na skutek braku działania pozwanego w sprawie, nie zmierzają też do obejścia prawa. Dlatego też w tej części powództwo musiało zostać uwzględnione jako zasadne, co wskazuje również na zasadność apelacji w tym zakresie.

Prowadzenie w tej części postępowania dowodowego było niepotrzebne, albowiem Sąd Rejonowy, stosując właściwe przepisy proceduralne, powinienem tego postępowania w tej części nie prowadzić.

Co do należności odsetkowych oraz co do opłat i prowizji Sąd Rejonowy postąpił słusznie oddalając powództwo, gdyż strona powodowa nie wskazała w pozwie istotnych okoliczności dla prawidłowego ustalenia tych należności. Nie zostały one przytoczone w pozwie, a co za tym idzie nie można mówić zasadnie o prawidłowości wyliczeń w tym zakresie (brak jest bowiem w pozwie wskazania w jakich wysokościach i w jakich terminach pozwany uregulował część należności, w jaki sposób były liczone należności odsetkowe) nie wskazano także czego dokładnie dotyczą należności z tytułu opłat i prowizji (jakich opłat i jakich prowizji).

W tej części nie doszło więc do naruszenia przepisów postępowania wskazanych w apelacji, gdyż sam brak wypowiedzenia się co do twierdzeń powódki w tym zakresie nie może oznaczać ich uznania za przyznane, albowiem twierdzenia te nie są weryfikowalne z powyżej wskazanych przyczyn – nie mogą więc zastąpić postępowania dowodowego, jak to przy wyrokach zaocznych ma w istocie miejsce (por. wyrok Sądu Najwyższego z 31 marca 1999 r., sygn. akt

I CKU 176/97, Lex 37430). Sąd bowiem musi mieć możliwość oceny zgłoszonego żądania w oparciu o prawo materialne, brak zaś wskazania w pozwie twierdzeń dotyczących sposobu wyliczenia odsetek oraz przytoczenia czego dotyczą opłaty i prowizje skutecznie to uniemożliwia.

Odnosząc się do wyciągu z ksiąg banku należy podkreślić, że nie stanowi on dokumentu urzędowego, a jedynie dokument prywatny, który może potwierdzać jedynie to, iż osoba go podpisująca złożyła oświadczenie w nim zawarte (art. 245 k.p.c.). Nie wynika z niego w jakich terminach pozwany regulował częściowo swoje zobowiązanie i w jaki sposób naliczono odsetki – nie można więc tego oświadczenia zweryfikować. To samo dotyczy wskazanych tamże opłat i prowizji – nie podano z jakiego tytułu one się należą. Brak też oznaczenia tego w pozwie. Punktem odniesienia zaś dla oceny żądania pozwu są jego twierdzenia oraz twierdzenia pism procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą (art. 339 § 2 k.p.c.).

Dlatego też, w pozostałym zakresie, nie doszło do naruszenia przepisów wskazanych w apelacji. Należy także podkreślić, że odsetki za opóźnienie należą się powódce – zgodnie z jej żądaniem zawartym w pozwie – od 5 lutego 2016 r., a wniosek apelacji o ich zasądzenie od 21 listopada 2015 r. nie mógł być uznany za zasadny, gdyż powódka na etapie postępowania apelacyjnego nie może rozszerzyć w tym zakresie żądania pozwu (por. art. 383 k.p.c.).

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. z uwagi na częściową zasadność apelacji, orzeczono jak w punkcie 1 wyroku, przy czym Sąd Okręgowy uznał, że powódka – jako przegrywająca sprawę w niewielkim zakresie (8%) – powinna otrzymać zwrot całości kosztów procesu od pozwanego, zgodnie z art. 100 zd. 2 k.p.c.

Jednocześnie, na podstawie art. 385 k.p.c., oddalono apelację w pozostałej części (punkt 2 sentencji), albowiem w tym zakresie była bezzasadna.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie 100 zd. 2 k.p.c. mając na uwadze to, że powódka wygrała proces w 92%, a przegrała 8%; uległa więc pozwanemu w niewielkim zakresie, dlatego należy jej się zwrot całości poniesionych kosztów postępowania odwoławczego, na które składają się: opłata od apelacji – 1866 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika – 1800 zł, zgodnie z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. poz. 1804 ze zm.) oraz § 10 ust. 1 pkt 1 tego rozporządzenia.

SSO Roman Troll SSO Lucyna Morys-Magiera SSO Urszula Walenta

(...)

1) (...)

2) (...) (...) K. W. (...) (...),

3) (...)

4.10.2017r.